

місяця окремим одержувачам (в асортиментному розрізі і за загальним обсягом поставки) і прийняти оперативні заходи щодо поліпшення товаропостачання.

Застосування ЕОМ дозволить автоматизувати оперативний аналіз відвантаження товарів, оптового товарообігу, руху товару. За допомогою ЕОМ та інших сучасних технічних засобів можна, зокрема, оперативно контролювати, скільки і на які суми виписано товарних і розрахункових документів за відвантажені товари, кому і скільки їх поставлено і як своєчасно сплачуються реалізовані товари.

1. Бондар А. В. Удосконалення організації управління фінансовою діяльністю підприємства / А. В. Бондар, Г. А. Семенов // *Економічний вісник НГУ*, 2004. – № 1. – С. 63-75.

2. Ткаченко А. П. Організація та планування виробництва / А.П. Ткаченко. – Черкаси: ЧДТУ, 2005. – 172 с.

І. Кіндрат, В. Клімик, Н. Луців

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Питання заборгованості підприємств на сучасному етапі розвитку ринкових відносин займає важливу роль. Заборгованість, як дебіторська, так і кредиторська, є негативним чинником у роботі підприємств. У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку із цим у нього виникає дебіторська заборгованість. Несвоєчасна сплата за товари та послуги призводить до погіршення фінансового стану підприємства. Кошти, які тимчасово знаходяться за межами підприємства, працюють на стороні, знецінюються і при простроченні можуть не повернутися в господарство. Тому у бухгалтерському обліку підприємств, обліку розрахунків з дебіторами приділяється багато уваги. Від оперативності й правильності поданої інформації про стан заборгованості залежить своєчасність вжиття заходів щодо її погашення.[1]

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Слід зазначити, що дебіторська заборгованість класифікується за різними класифікаційними ознаками, внаслідок чого дане питання можна розглядати досить широко:

1. За строком погашення та зв'язком з нормальним операційним циклом:

1.1. Довгострокову дебіторську заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

1.2. Поточну дебіторську заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

2. За своєчасністю погашення:

2.1. Дебіторська заборгованість, строк оплати якої не настав;

2.2. Дебіторська заборгованість не сплачена в строк;

2.3. Сумнівна дебіторська заборгованість - поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником;

2.4. Безнадійна дебіторська заборгованість - поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позивної давності.

Саме тому потрібно зазначити, що певного алгоритму чи схеми за якими б

класифікували види дебіторської заборгованості не існує, адже, кожна зацікавлена особа вирішує дане питання по своєму, відповідно і класифікує дані даний вид заборгованості, в тому світлі, в якому бачить його особа підприємця. Виходячи з цього здійснюваний аналіз наукових джерел дозволяє зробити висновок про наявність різних класифікаційних ознак дебіторської заборгованості. Водночас необхідно зазначити, що класифікація дебіторської заборгованості здійснюється обліковцями суто в межах рахунків, передбачених Планом рахунків, або ж лише за однією певною ознакою. У більшості країн світу існують лише загальні правила щодо класифікації дебіторської заборгованості, які є рекомендаційного, а не директивного характеру. Відповідно до вищевказаних даних, вважаю правильним буде підкріплення даного факту класифікацією дебіторської заборгованості в країнах англо-американської системи обліку, де дебіторська заборгованість класифікується за такими групами:

-рахунки до отримання (вид дебіторської заборгованості, який виникає при продажі товарів за “Відкритим рахунком”, без письмового зобов’язання покупця оплатити рахунок);

-векселі до отримання;

-дебіторська заборгованість, не пов’язана із реалізацією.

Виходячи з цього слід зазначити, що в Україні такий поділ дебіторської заборгованості обов’язковий. На наш погляд, це неправильно, бо обмежує права підприємств. Доцільним було б вітчизняним підприємствам надати такі права, які мають підприємства країн з ринковою економікою. Таким чином здійснюється можливість самостійно приймати рішення про необхідність диференційованого відображення у звітності довгострокової і поточної заборгованостей.

Аналіз економічної літератури показав, що існує широкий спектр видів дебіторської заборгованості. Розглянута нами класифікація дебіторської заборгованості розкриває економічну природу різних видів дебіторської заборгованості та відповідає структурі бухгалтерського балансу, а також показує недоліки в економічній системі України зокрема та в світі в цілому, проте унеможливити виникнення та існування даних проблем та недоліків не можливо, оскільки немає сталої класифікації та заходів відповідальності у сфері виконання зобов’язаностей пов’язаних з дебіторською заборгованістю.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 8.10.1999р. №237. - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

2. Шип В.Ю. Дебіторська заборгованість: сутність та класифікація / В. Ю. Шип // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2010. – Вип. 29, Ч. 2 : Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. – С. 96-99.

3. Кватирка, П. Б. Класифікація дебіторської заборгованості та її вдосконалення [Текст] / П. Б. Кватирка // Вісник Хмельницького національного університету. – 2005. - №4. – Т.2. – Ч.2. – С.87-90.

4. Коблянська, О. І. Фінансовий облік [Текст]: навч. посібник / О. І. Коблянська. – К.: Знання, 2004. – с. 507.

Г.В. Ковалик, С.І. Іванишин, О.В. Пельц
Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

ДОКУМЕНТУВАННЯ – ЕЛЕМЕНТ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Для ефективного управління діяльністю підприємства, прийняття правильних та своєчасних висновків в ході та реалізації господарської діяльності, потрібно мати достатній обсяг інформації, і в першу чергу облікової інформації. Документація є